

www.vg.no

kultur / kunst

& trend

Fakta

Utzon Center

● Utzon Center i Aalborg åpnet i mai 2008, et halvt år før Jørn Utzon døde 90 år gammel i november samme år. Jørn Utzon tegnet senteret sammen med sin sønn Kim.

● Senteret viser skiftende utstillinger innen arkitektur, kunst og design, og har to utstillingsaler til disposisjon. Marit Benthe Norheim-utstillingen vises i «Spidsgatterhallen», som er spesialdesignet for å romme en fullt rigget seilbåt designet av Jørn Utzons far, skipsingeniøren Aage Utzon ved Aalborg skipsverft. Senteret er bygget rundt et åpent atrium der det i tillegg finnes et Utzon-arkiv og -bibliotek, et verksted for Arkitektur & Design-studentene ved Aalborg universitet, et auditorium og en restaurant.

● Jørn Utzon (1918–2008) er født i København, men vokste opp i Aalborg. Han ble utdannet ved Kunstakademiet i København (1942) og startet sitt eget arkitektkontor i 1950.

● I 1957 vant han den internasjonale arkitektkonkurransen om Operahuset i Sydney, som i dag står som ett av de største arkitekturikonene fra det 20. århundre. Da eksteriøret sto ferdig i 1965, førte et regjeringsskifte til et krav om å fullføre operaen hurtig og billig. Utbetalningene til Jørn Utzon ble stoppet, og han trakk seg ut av prosjektet i 1966.

Deretter fullførte australske arkitekter operaen til ferdigstillelsen i 1973.

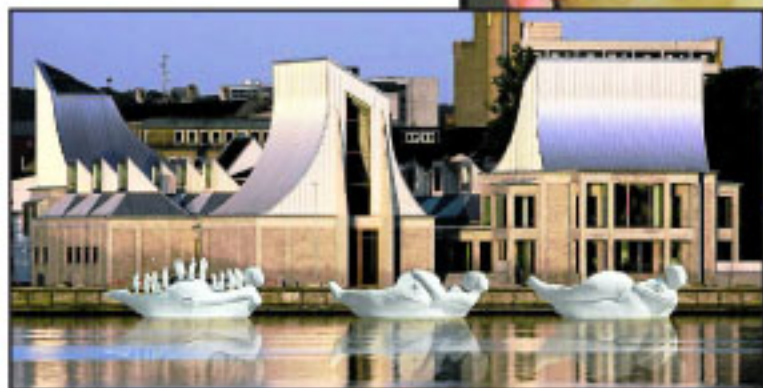
● I 2003 mottok Jørn Utzon, som den andre skandinaven etter Sverre Fehn, Pritzker-prisen, som gjerne omtales som «arkitektens Nobelpris».

● Andre kjente bygninger av Jørn Utzon er boligkomplekset Fredensborghusene (1959); Parlamentsbygningen i Kuwait (1973); egne hus på Mallorca (1971 og 1992); Bagsværd kirke, København (1974); Paustians møbelhus i Københavns frihavn (tegnet med sønnen Jan 1985); Skagen Odde Naturcenter (1989, oppført i 1999 under Jan Utzons ledelse) og Musikkhuset i Esbjerg (med Jan, 1997).

INFORMASJON: «Life-boats»-utstillingen rommer modeller i flere størrelser. Det er også omfattende dokumentasjon monteret på veggene.

Foto: UTZON CENTER

TURNÉ: Utstillingen i Utzon Center i Aalborg er første steg på veien mot en turné der båtene skal reise rundt i Europa.

Montasje: MARIT BENTHE NORHEIM/UTZON CENTER

GALLIONSFIGUR: Marit Benthe Norheim har omskapt gallionsfiguren til hele båter som skal seile rundt i Europa. Her er hun i arbeid med modellen som bærer navnet «Mitt skip er lastet med minner».

Foto: UTZON CENTER

En kvinnes drømmer

AALBORG (VG) Noen drømmer større og annerledes enn andre. Når drømmene blir virkelighet, kan de bevege verden.

Marit Benthe Norheim (50) hører til blant de kunstnerne som ikke lar seg begrense av vedtatte sannheter. Hun har lenge jobbet med betong som sitt kunstneriske materiale, og i 2008 laget hun «Campingkvinner» – det kunstprosjektet som antageligvis vil bli husket lengst fra det året Stavanger var Europeisk kulturhovedstad.

«Campingkvinner» var gudinneskulpturer støpt i betong på campingvogner, og de fikk folk til å smile og engasjere seg overalt hvor karavane kom kjørende.

Elvetur

Nå har hun beveget seg fra land til vann og lanserer «Life-boats», tre

Marit Benthe Norheim: «Life-boats» Utzon Center, Aalborg, 22/5 – 1/8

betongkvinner formet over et livbåtskrog som skal seile rundt på Europas vannveier, elver og kanaler.

Store og små

Prosjektet er utstilt på Utzon Center i Aalborg, den siste bygningen den store danske arkitekten Jørn Utzon fikk bygget før han døde. Stedet blir symbolsk fordi både bygget og «livbåtene» er vakkre, men også fordi senteret interesserer seg for og forener de krea-

tive disiplinene Norheim jobber med.

Utstillingen markerer at alle kunstneriske og konstruksjonsmessige valg er gjort, og at båtene faktisk kan bygges i full størrelse i henhold til alle sikkerhetskrav.

På utstillingen viser Norheim båtene i liten skala i bronse og som store modeller i størrelse én til fem. I tillegg vises animasjoner av prosjektet i ulike europeiske byer, arbeidstegninger og tekniske beregninger pluss en oversikt over tidligere prosjekter. Hun har også fått barn til å bidra med figurer i keramikk som dekor i én av båtene, et eksempel på hvordan hun vil involvere folk der båtene kommer på sin lange turné.

Det er med andre ord mulig å få et godt inntrykk av hvor-

dan dette vil kunne bli når båtene er ferdig i full størrelse. Og det er lett å bli begeistret.

Begeistring skyldes Marit Benthe Norheims realisme kombinert med hennes fabulerende evne. Båtkvinnenes poetiske kvaliteter er åpenbare, og modellene er så store og detaljerte at de er kunstverk i seg selv. Det er også noe ved prosjektets grunnleggende ideer som gjør det til en påminnelse om hva som er viktig å ta vare på i livet.

Livsbejænde livbåter

«Life-boats» er noe så enkelt som et optimistisk og livsbejænde prosjekt. Hver båt har sin egen identitet ut fra deisen «mitt skip er lastet med...», og båtene frakter med seg, og skal fylles underveis med, lengsel, liv og minner. De tre mottoene spilles i båtkvinnenes utforming («Liv» er for eksempel en gravid kvinne som seller på

ryggen), men mottoene vil også fungere i overført betydning, blant annet som fremtid, nåtid og fortid.

Prosjektets base er en bekræftelse på den feminine kraf-

ten og kvinners evne til å bære frem og ta vare på liv. Dette gjør «Life-boats» til et livsbejærende og samtidig bevisstgjørende prosjekt. Når det også har en klar holdning til miljø-

og energibruk, pluss en vilje til å knytte kulturer sammen, blir prosjektets muligheter store. Svært store.

Takk og lov at noen ønsker å bevege verden.

Sjøsettes senere

Den norske kunstneren Marit Benthe Norheim (født 1960) har utviklet «Life-boats» som et kunstprosjekt som skal sjøsettes sommeren 2012 eller 2013. Tidspunktet avhenger av finansieringen, som inntil nå er tilstrekkelig til å bygge én av de tre båtene i full skala. Foreløpig er ingen norske institusjoner eller sponsorer involvert i prosjektet.

Samarbeid med kvalifiserte ingeniører og båtbyggere vil sørge for at de tre kvinneskulpturene i

betong vil bli funksjonelle båter som skal seile på Europas elver og kanaler. Båtene vil ankre opp i sentrum av de byene de kommer til, og publikum vil bli invitert inn til en kulturell utveksling.

Båtene er en bearbejdet av gallionsfiguren, der beskytteren er blitt hele båten. I tillegg til de skulpturelle eksteriørene vil båtens indre være kunstneriske bearbejdet av båtens tiller akkompagnert av lydbilder laget av den norske komponisten Geir Johnson.

Båtene er også et teknisk utviklingsprosjekt: De tolv meter

lange og tre meter høye båtene skal drives av batteridrevne motorer som lades med naturlig energi, for eksempel sol- eller vindkraft.

Marit Benthe Norheim er kjent for sitt arbeid med å lage skulpturer i betong. Hun har tidligere gjort seg bemerket med «Rullende engler» og «Campingkvinner», det siste et prosjekt for Stavanger 2008, Europeisk kulturhovedstad. Av offentlige utsmykninger i Norge er «Damer i blåst» (1996) på Unions biologiske renseanlegg og «Rottejomfruen» (2006), begge i Skien, mest kjent.

ANMELDER